

større Beløb til Afholdelse af Udgifterne ved tyske Studendes Ophold i Oxford. Han haabede derved at fremme, Kammeratskabsfølelse og gensidig Forstaaelse mellem Englændere og Tyskere. Mr. Rhodes ønskede, at et mindre Antal udvalgte tyske Studenter skulde opholde sig i en længere Aarrække ved det engelske Universitet; men den tyske Regering fik det indrettet saaledes, at Stipendierne blev fordelt paa et større Antal, som saa til Gengæld kun kom til at blive der en kortere Tid hver. De kom følgelig mere til at repræsentere Gennemsnittet.

De Studenter, man udvalgte i Tyskland, var bestemt til senere at anvendes i den politiske og diplomatiske Tjeneste. De var alle ældre end deres engelske Kammerater, følte sig overlegne over for disse og blandede sig ikke meget med dem, men dannede deres egen Klub, hvor de udbragte patriotiske Skaaler. Professoren fortæller, at en af disse tyske Studenter en Dag kom hen til ham for at spørge ham til Raads. Han ønskede at skrive en Afhandling om et eller andet Emne fra den engelske Litteratur. Englænderen spurgte ham da, hvilke Spørgsmaal, der var opstaaet hos ham under hans vidtstrakte Studium af den nævnte Litteratur, men Tyskeren kunde intet svare derpaa. Han ønskede blot at faa sit Emne opgivet af Professoren. I Tyskland, hævdede han, faar man at vide forud, hvilket Emne man skal behandle, hvilke Bøger man skal studere, samt Raad om, hvad man skal skrive. Man følger disse Raad og saaledes frembringer man en Doktordisputats og vinder en Grad. Englænderen prøvede paa at faa ham til at indse, at en Afhandling, der dur noget, maa indeholde en Undersøgelse som søger at give Svar paa et Spørgsmaal, der er opstaaet hos en selv, og naar saadanne Spørgsmaal ikke melder sig, er man ikke synderlig egnet til den Art af Arbejde. Han opnaaede imidlertid kun at saare Tyskerens nationale Følelse og faa ham til at pukke paa de „fortrinlige“ Resultater af videnskabeligt Arbejde, der efter hans Mening ad denne Vej frembringes i Tyskland.

Oxfordprofessoren tilføjer, at han har set en hel Del af disse tyske Disputatser, og at de alle var højst indholdsløse.

Denne Historie viser, at den videnskabelig uddannede Englænder, der staar over for den tyske Gennemsnitsstuderende og kender ham gennem Selvsyn, ogsaa kan give Udtryk for andre Følelser end netop Beundring.

Alligevel søgte en Mængde Englændere — og Amerikanere — til tyske Universiteter for at deltage i Feriekursus o. lign. Navnlig den tyske Sprogundervisning var højt anset, og et voksende Antal engelske Akademikere studerede tysk Sprog og Litteratur, Fonetik og nysproglig Metodik hos Tyskerne.

Den tyske Skole fra den laveste til den højeste har sikkert sin store Andel i den Disciplin, Orden og Pligtfølelse, som den tyske Soldat har udvist under Verdenskrigen. Det samme gælder den Patriotismens Aand, som ved Krigens Begyndelse gennemtrængte Tyskland. Tyskeren har af Naturen sikkert let ved at underordne sig andre, og denne

Egenskab udvikles endnu stærkere hos ham i Skolen. Og saa den organisatoriske Evne, der præger Nutidens Tyskland, kan føres tilbage til Skolens Arbejde, hvor alt er planlagt og forud tilrettelagt indtil de mindste Enkeltheder i langt højere Grad end vi kender til det her hjemme. Saaledes planlægger og organiserer den tyske Handelsmand alt forud og er derfor Aar for Aar i stigende Grad gaaet af med Sejren i Konkurrencen med England.

Elna Panduro,
Kommunelærerinde.

Enkeforsørgelse.

Efter Anmodning fra flere Lærere skal jeg forsøge at fremstille de Former for Enkeforsørgelse, der i Almindelighed benyttes.

I Følge Lov af 8. Marts 1856, jvf. Lov af 1. April 1891 paahviler det en Lærer, der indgaar Ægteskab at sikre sin eventuelle Enke $\frac{1}{3}$ af Embedets Reguleringssum. Dette kan ske ved at tegne:

1) Overlevelsereente, der sikrer Enken en fast aarlig Indtægt, saa længe hun lever, men dør Hustruen før Manden, da er det i Præmie indbetalte Beløb indgaaet i Statsanstaltens Kasse, og Læreren (Forsørgeren) faar intet, kort sagt: ved Tegning af Overlevelsereente efterlades ved Hustruens, eventuelt Enkens Død ingen Kapital.

2) Livsforsikring, der sikrer den eventuelle Enke en eller anden aarlig Renteindtægt af Forsikringssummen. I de fleste Tilfælde er det saaledes, at Renteudbetaling først finder Sted efter Mandens Død, og naar Livsforsikring anvendes som pligtig Enkeforsørgelse, da skal Forsikringssummen være saa stor, at Renten deraf dækker $\frac{1}{3}$ af Embedets samlede Indtægter ved Mandens Død.

Ved en Lærers Død, naar denne har tegnet Livsforsikring, kan Enken bestemme, om hun vil for den i Livsforsikringsanstalten tegnede Kapital have købt en Overlevelsereente (Livrente), eller hun ønsker købt f. Eks. Kreditforeningsobligationer, hvoraf hun er Rentenyrer. Ved Køb af Overlevelsereente (Livrente) vil hun erholde en større aarlig Sum til Underhold, men ved hendes Død efterlades ingen Kapital. Ved Køb af Obligationer er den aarlige Indtægt eventuelt noget mindre, men ved Enkens Død efterlades der til Arvinger en Kapital, nemlig Obligationernes Værdi.

Forældre, der ønsker at efterlade sig en Kapital, bør derfor tegne Livsforsikring. Præmien kan baade for Overlevelsereente og Livsforsikring betales een Gang, nemlig ved Tegningen, men almindeligt er, at Præmien betales ved aarlige, halvvaarlige eller kvartaarlige Indbetalinger til Skolefonden. Præmiebetalingen ophører ved Mandens Død.

Enkeforsørgelse kan ogsaa ske ved at indsætte en tilstrækkelig stor Kapital i Overformynderiet til Renteudbetaling for eventuel Enke.

Er Læreren Velhaver kan Enkeforsørgelse ske ved at deponere i Ministeriet solide Obligationer, f. Eks. Statsobligationer eller andre Obligationer.

Det tilføjes, at Livsforsikring, der skal tjene som Enkeforsørgelse, kun kan tegnes i Statsanstalten.

Hansen Bødker.

Vort Lønforslag.

Selv om det var en ublid Modtagelse, der blev Udvalgets Lønforslag til Del paa Ombudsmodet, er jeg ikke i Tvivl om, at Fremtiden vil komme til at give os Ret i de Hovedsynspunkter, vi har anlagt ved Udarbejdelsen af vort Udkast. I en Sag, som den foreliggende, hvor saa mange modstridende Interesser spiller ind, vil det vistnok være umuligt at tilfredsstille alle. Hovedsagen for Udvalget maatte være at følge Udviklingslinien i Danmarks Lærerforenings økonomiske Politik, og med fornøden Hensyntagen til de bestaaende Forhold imødekomme berettigede Krav, som Tiden har ført med sig.

Lige siden den danske Lærerstand fik sin egen Organisation, har den ikke blot arbejdet for den Forbedring af Lærrelønningerne, som Pengenes faldende Værdi Tid efter anden har gjort nødvendig; men gennem hele dens Virksomhed gaar en maalbevidst Stræben efter en almindelig Højnelse af Lærerstandens sociale Niveau. Herom bærer de foregaaende Lønreformer tydeligt Vidnesbyrd, navnlig spores der en Tendens til at skaffe større Ensartethed til Veje. De smaa Embeder paa Landet faar et procentvis større Tillæg, og i Byerne bliver de saa at sige alle ens.

Jeg har i denne Sammenhæng set bort fra den Forskel, der eksisterer mellem Lærer- og Lærerindeembeder. Ved Indførelsen af den billige kvindelige Arbejdskraft blev Kontinuiteten brudt; dog er der gjort et Forsøg paa at knytte Forbindelseslinien, idet Loven af 1908 giver Lærerinderne i Byerne omtrent den samme Begyndelsesløn som Lærerne og paa Landet indfører ensartede Lønbestemmelser for Andenlærerne og de eksam. Lærerinder. Naar, vort Forslag fastsætter samme Lønsskala for alle Folkeskolens Arbejdere, er Udvalget derfor kun gaaet videre i det Spor, som de foregaaende Lønreformer har anvist.

Man har indvendt, at en saadan Reform er for radikal. Men det er sikkert ikke rigtigt. Den Lovbestemmelse, der i Fjor gav Lærerinder Adgang til Første- og Enelærerembeder paa Landet og til Overlærerembeder i Byerne, har skabt et Præcedens, som man vanskelig kommer uden om. — I Følge denne Lov er de eksam. Lærerinder paa Landet — i hvert Fald paa Papiret — ligestillede med Lærerne, medens Købstadlærerinderne derimod ikke er det. Der er formentlig ingen Grund til at give os en saadan Undtagelsesstilling. Hertil kommer, at Kravet om lige Løn for lige Arbejde gøres gældende med stedse større Styrke. I et Land som Danmark, hvor Kvinderne er politisk ligeberettigede med Mændene, vil det være umuligt at komme uden om dette Krav; de fremskridtsvenlige Partier har det paa deres Programmer, og de konservative Kvinder er ikke mindst ivrige i Kampen for dets Opnaaelse. Tager vi ikke Hensyn til det i vort Lønforlag, vil Rigsdagen gøre det i sit. Det kunde kanske dog kræves af Danmarks Lærerforening, at den var i Stand til at fremsætte lige saa vidtgaaende Krav som Lovgivningsmyndigheden, der i Almindelighed ikke plejer at være forud for sin Tid. — Udvalget har derfor Ret i, at Tiden er inde til at ordne Spørgsmaalet om Forholdet mellem Lærernes og Lærerindernes Løn.

Om dette Spørgsmaal har der jo været ført lange Forhandlinger i vore Fagblade; af disse fremgaar det, at Meningerne er meget delte. Kun faa har vovet at sige, at den bestaaende Ordning er god nok; jeg har egentlig først hørt den Mening fremsat paa Ombudsmødet; derimod har mange holdt paa lige Løn, og omtrent lige saa mange har givet Forsørgerprincippet deres Tilslutning. — Det var næsten paa Forhaand givet, at Udvalget maatte tage dette op. I en Brydningstid, hvor gammelt og nyt mødes, er man nødt til at vælge det Forhandlingsgrundlag, som har størst Tilknypning til det bestaaende. Det er ud fra Synspunktet: Forsørger, Læreren kræver den højere Løn; det bliver da ogsaa ud fra dette Synspunkt, en Ordning maa træffes, hvis man ikke vil gaa ind paa, at det er Arbejdet, der skal betales og intet andet.

Det er kanske vanskeligt at angive Normen for, hvad der maa anses for en passende Løn for en Lærer. I Tidernes Begyndelse foreslog man, at hans Levefod skulde være som den velhavende Gaardmands; i vore Dage er man tilbøjelig til at drage Sammenligning mellem Læreren og Tjenestekarlsens Kaar. Mon ikke de mange Embeder for ugifte er

Skyld heri? Saa længe Hjemmene danner Samfundets Grundlag, forekommer det mig, at enhver Lærer — Lærerinde — med Billighed maa kunne fordre saa stor Løn for sit Arbejde, at han kan skabe sig et efter Middelstandens Forhold hyggeligt Hjem med den Levemaade, de Behageligheder, den Selvkæbelighed, som hører med hertil.

Det er den Opfattelse, der ligger til Grund for Lønudvalgets Forslag. Derfor har jeg personlig taget Afstand fra Tanken om et ekstra Tillæg ved Giftermaal, og derfor, maa jeg tage Afstand fra de Tanker, der nu er ved at komme op — Militærtjenesten f. Eks. er en Pligt, som paahviler Læreren i Lighed med andre Mænd i Samfundet; den vedkommer ikke hans Lærergerning og kan ikke honoreres gennem hans Lærreløn. Anderledes forholder det sig med den pligtige Enkeforsørgelse, som de 200 Kr. i Forslaget er Udtryk for; det er en Udgift, som Læreren har frem for Lærerinden, og som der ud fra Forsørgerhensynet kan være Mening i at godtgøre ham. Men alt det øvrige: Om det er dyrere eller billigere for en ugift end for en gift uden Børn at føre Hus, og hvad man ellers kan anføre, det maa lades ude af Betragtning. Er Lønssatserne saa smaa, at 100 Kr. fra eller til spiller en nævneværdig Rolle, er de for karrige. Saa maa vi forlange noget mere.

Det har forbavset mig noget, at Tanken om et Forsørger tillæg til Børn har vakt saa megen Modstand. Med de Samfundsforhold for Øje, som vi lever i, er der ikke noget mærkværdigt end sige da komisk i en Lønmaade som den foreslaaede.

Det er naturligt, at Staten, hvor den staar som Arbejdsgiver, yder et Forsørgerbidrag. Staten er jo direkte interesseret i, at der opvokser en sund og levedygtig Slægt, Børneforsorg og Børneopdragelse er indgaaet som et Led i den sociale Husholdning. — I stigende Grad, og ikke mindst under Krigsaarene, har Staten maattet hjælpe, hvor Forældrene ikke har kunnet magte Opgaven; jeg henviser blot til Statens Dyrtdisforanstaltninger, til de store Summer, der er blevet udbetalt til de Familier, som har en Børneflokk.

Endnu videre er man gaaet i Udlandet. I Frankrig har man saaledes nylig vedtaget en Lov, i Følge hvilke Staten er pligtig til at give store Underholdsbidrag til Børn, ja den paatager sig endog helt at afholde Udgiften til det 4. Barns Underhold. — I den tyske Rigsdag har den bekendte Politiker Fr. Nauman for ikke længe siden udtalt, at man burde lægge Børneantallet til Grund ved Fastsættelsen af Embedsmændenes Løn:

Og vil man indvende, at det er Krigen, som nødvendig gør disse Foranstaltninger, saa vil jeg hertil sige nej; det er et Problem, som allerede i en længere Aarrække har tiltrukket sig Socialøkonomers og Statsmænds Opmærksomhed; men det vil i en følgende Tid i endnu højere Grad komme til at beskæftige de lærde og de ledende. Gennem et organiseret og maalbevidst Arbejde vil man rundt omkring i Europas Lande blive nødt til at værne om Slægten. En rationel Opfostring og Opdragelse vil blive Fremtidens Løsen, og Staten vil gaa i Spidsen.

Der synes at herske en ikke ringe Ængstelse for, at Danmarks Lærerforening her skal tage et nyt og fremmedartet Princip op. Det er hverken saa nyt eller saa uprøvet, som det ser ud til. Finland har indført det allerede for en Del Aar tilbage, og i det Lønforlag, som Sveriges Lærerforening ved Nytaarstid 1917 indsendte til Regering og Rigsdag, er der foreslaaet et Forsørgertillæg, der rettede sig efter Børnernes Antal. Jeg mener ikke, vi bør være bange for at gaa i Spidsen for en Reform, der som denne er rundet ud af Tidens Tankegang.

Thora Pedersen.